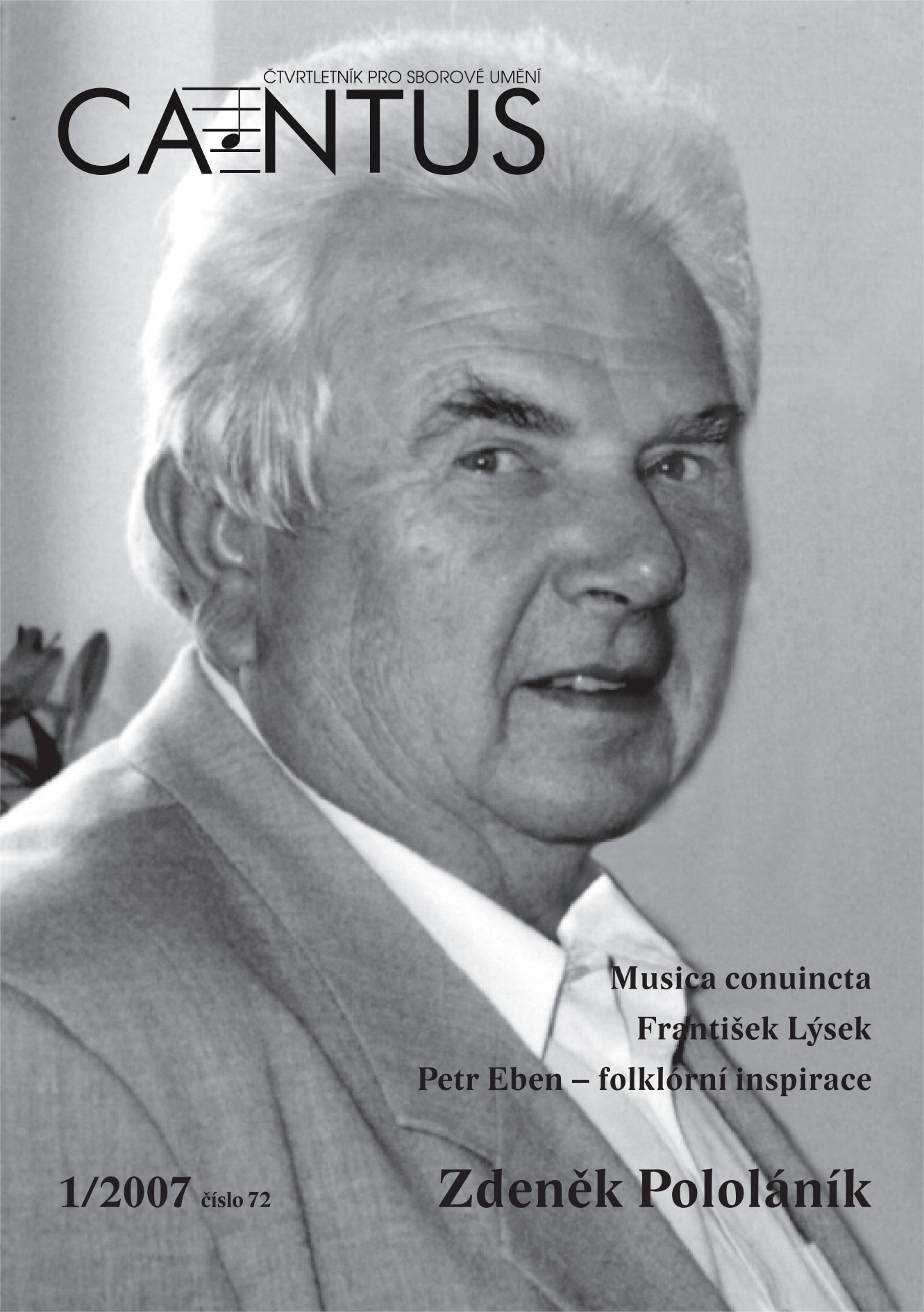

ČTVRTLETNÍK PRO SBOROVÉ UMĚNÍ

CA^{NTUS}

Musica conuincta

František Lýsek

Petr Eben – folklórní inspirace

1/2007 číslo 72

Zdeněk Pololáník

Vydává **Unie českých pěveckých sborů** za podpory Ministerstva kultury ČR, Nadace Františka Augustina Urbánka a Nadace Český hudební fond.

CANTUS • Horská 430, 543 02 Vrchlabí 4
http://www.cantus.eu • cantus@cantus.eu
tel./fax: 499 423 986, mobil: 605 790 169

Šéfredaktor

Mgr. Miloslav Samek
miloslav.samek@cantus.eu

Česká sborová tvorba, Seriál, Vybrali jsme pro vás

doc. PhDr. Stanislav Pecháček
stanislav.pechacek@cantus.eu

Dětským sborům

PhDr. Jaroslava Macková
jaroslava.mackova@cantus.cz

Redakční rada

Libuše Benýšková
Ing. Alexander Gabor
Mgr. Věra Honcová
Mgr. Karel Chutný
prof. PaedDr. Jiří Kolář
Antonín Kříž
PhDr. Jaroslava Macková
dr. Roman Michálek
doc. PhDr. Stanislav Pecháček
Jan Popelka
Mgr. Stanislav Sedláček
Mgr. František Zumr

Korektury

Jiří Kolář, Miloslav Samek, Věra Honcová

Autor loga

ak. mal. Anna Kubů

Grafika na zadní straně obálky

Jiří Zenkl

Tisk

Ing. Luboš Židek
Tiskárna Havránek & Židek, Vrchlabí

Distribuce

Tomáš Hlaváč, Albertina Data, s. r. o.

Objednávky předplatného a reklamace Unie českých pěveckých sborů

Masarykovo nábřeží 16, 110 00 Praha 1
tel./fax: 224 930 690
reklamace@cantus.eu • predplatne@cantus.eu

Redakce přijímá články z technických důvodů pouze v elektronické formě (e-mailem či poštou na datovém nosiči – disketa, CD). Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení článků a na jejich publikaci na portálu České sbory (www.ceske-sbory.cz).

ISSN 1210-7956 • MIC 46 202 • MK ČR E 5 269
Roční předplatné v ČR 200 Kč, v zahraničí 400 Kč.
Vychází 4x ročně. Redakční uzávěrky: 15. února, 15. května, 15. srpna a 15. listopadu.

foto Zdeňka Pololáníka na titulní straně:
archiv skladatele

Osobnosti a soubory

Na ohlžení není čas! <i>L. Saláková</i>	5
František Lýsek	8
Zpěváci všech hlasů, pomozte obnovit tradici! <i>J. Zicha</i>	10
Setkání bývalých členů DPS CANTUS	10
Miloš Forman pracuje s Kühnovým dětským sborem <i>V. Brychová</i>	10
Úspěšná cesta za pokladem <i>V. Lejsková</i>	11
Omluva redakce	11
Cesta s mým hlasem <i>S. Valvanne</i>	12
85 let PSSU Zábřeh na Moravě <i>J. Dobeš</i>	14
Bakovští zpěváci po sedmdesáti letech <i>V. Černý</i>	14
Sbormistr Vlastimil Nedoma se dožívá osmdesátky <i>V. Gottfried</i>	15
Otmar Mácha (1922–2006)	15
Dobroslav Lidmila (1926–2006)	15

Česká sborová tvorba

Petr Eben – 1. Folklorní inspirace <i>S. Pecháček</i>	16
---	----

Dětským sborům

Základy hlasové techniky a kultivovaného zpěvu <i>J. Cyrus</i>	20
Vltavské Cantare -lh-	21

Sborové festivaly

Musica coniuncta 2006 -cs-	22
Hommage à Jan Hanuš <i>R. M.</i>	24
Convivium 2007 <i>P. Svoboda</i>	25
Svatováclavský festival FONS s Cenou Jiřího Koláře <i>M. Směkalová</i>	25
Mezinárodní festival adventní a vánoční hudby <i>J. Kolář</i>	26
Pražské Vánoce <i>J. Kolář</i>	28
Jirkovský písňovar 2007	29
Festival chrámových a komorních sborů <i>J. Línková</i>	30
Šumavské ohlédnutí <i>R. M. a Martin Maňásek</i>	31
Jubilejní „Bohemka“ se blíží <i>Z. Kadlas</i>	32

Duchovní hudba

Stabat mater <i>M. Tejček a R. M.</i>	34
Obrození sborů na kůrech plzeňských kostelů <i>J. Fiala</i>	37

Seriál

Sborový zpěv v Čechách a na Moravě 5. část <i>S. Pecháček</i>	38
---	----

Vybrali jsme pro vás

Kompozice Jiřího Pavlici a možnosti jejich využití v HV <i>P. Režný</i>	40
Recenze – J. Herden/J. Kolář: Úpravy lidových písní pro školní sbory	41

Napsali nám

30 let Milevského ženského sboru – Adventní koncert ve Znojmě – Festival Vánoce v Alsasku – Debut Lenky Lipenské – Ústecká sborová tradice pokračuje – Podzimní zpěvy Slavíka – Vánoce ve Strakonici – Naše zpívání v Bujakowie a Piekarach Śląskich – Sbor si dal dárek – V Kralupech nad Vltavou stále žije tradice sborového zpěvu – Jak jsem potkal hudbu a sborový zpěv – Kühnův smíšený sbor s novým sbormistrem – V. Novák se rozloučil s Pardubickým dětským sborem	42
---	----

Z koncertního života

Wits Choir v Olomouci <i>P. Režný</i>	48
Olomoucké novoroční koledování <i>M. Kotouček</i>	49
Kelč tříkrálová <i>L. Friedl</i>	50
Zpěv je nejkrásnější mluva -kl-	52

Informatorium

Deutscher Chorverband - 145 let	54
Nová publikace – P. Režný: Od folklorních kořenů po soudobou hudbu	55
Chystá se Gospel Workshop '07 <i>T. Výborná</i>	56
Pueri cantores <i>H. a K. Virglerovi</i>	57
Závěry z jednání	58
Licenční smlouva s OSA na rok 2007 uzavřena	58
Statistiky členské základny	58

Notová příloha

Zdeněk Pololáník: Ave Maria

Na ohlížení není čas!

*Jméno **Zdeňka Pololánika** je spjato s hudebním životem moravské metropole – Brna. Narodil se zde, na konzervatoři vystudoval varhany a skladbu. Vysokoškolské vzdělání nabyt na Janáčkově akademii múzických umění, jeho hlavními pedagogy v oboru skladba byli Vilém Petrželka a Theodor Schäfer. Po roce 1989 zaujal místo varhaníka v brněnské katedrále sv. Petra a Pavla a na Janáčkově akademii múzických umění založil zvláštní oddělení duchovní hudby. Pololánikovo dílo zasahuje do mnoha žánrů, vedle koncertních skladeb světské povahy a množství filmové a scénické hudby zaujímá důležité místo tvorba duchovní. Právě na aktuální problémy duchovní a liturgické hudby jsem se také ptal v následujícím rozhovoru.*

Ve Vašich životopisech se v kolonce povolání obvykle uvádějí tři údaje: skladatel, varhaník, pedagog. Která z těchto profesí je Vám nejbližší?

Pořadí je takové, jaké uvádíte. Nejraději jsem u kompozice, jí věnuji nejvíce času a dává mi největší radost a uspokojení. Moje činnost varhaníka není zaměřena koncertně, ale na hudební složku při liturgii. Obor jsem vystudoval na Konzervatoři v Brně, ale v kostele na různých místech hraji od svých dvanácti let dodnes. Několik let jsem působil i v brněnské katedrále sv. Petra a Pavla. Jako pedagog jsem přijal místo na JAMU. Bylo to v letech 1990–95. Založil jsem tam u nás chybějící obor duchovní hudby. Již předtím a občas i v současnosti předávám své zkušenosti těm, kdo se na

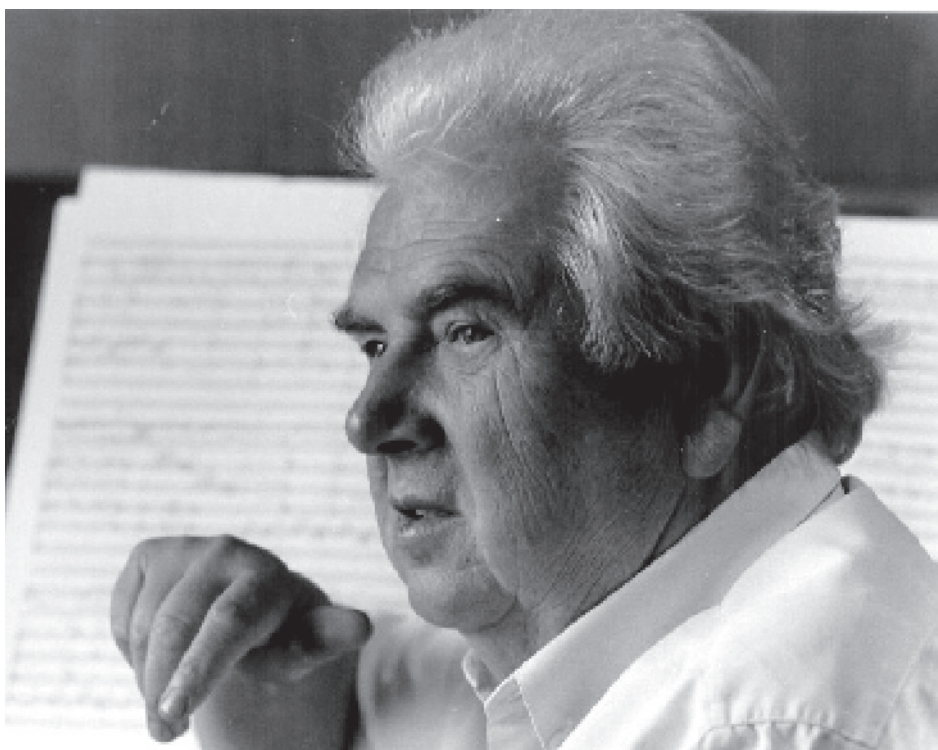
mne obrátí příležitostnými dotazy. Systematickým vyučováním jsem se nezabýval.

Kdo ze současných skladatelů, tuzemských i světových, je Vám blízký svým hudebním jazykem?

Nejedná se komplexně o skladatele, spíše o jednotlivá díla skladatelů téměř všech období. Setkal-li jsem se se zajímavým dílem, snažil jsem se – a to především poslechem – poznat i další skladby z díla toho skladatele. Tak jsem za ta léta prošel všemi údobími bez preference soudobé tvorby. Nabyt jsem dojmu, že u každého skladatele se najdou díla, která zaujmou.

V šedesátých letech minulého století jste byl členem nekonformní brněnské „Tvůrčí skupiny A“, později pojmenované „Parasiti Apollonis“. Jak ovlivnil okruh přátel z tohoto sdružení Vaši tvorbu?

Do této skupiny jsem byl „vtažen“ staršími kolegy, kteří mi moje členství oznámili, jako hotovou věc. Byl jsem v té době dosti hraným a vysílaným autorem ve svobodném povolání, krátce po dokončení JAMU. Každý z pěti členů komponoval po svém

Musica coniuncta 2006

Pražskou a středočeskou kulturní scénu oživuje již čtyři roky dvojice festivalů, které spojuje podobný název a zejména jednotná koncepce. Oba festivaly probíhají celoročně a zastřešují koncerty neprofesionálních pěveckých sborů a instrumentálních těles na různých místech. Koncerty reflektují významná výročí, přinášejí premiéry českých skladeb a konfrontují českou a zahraniční sborovou tvorbu. Středočeský festival Musica coniuncta i pražský festival Musica coniuncta Pragensis pořádá oblastní výbor Unie českých pěveckých sborů v Praze.

„Cílem organizátorů festivalu Musica coniuncta Pragensis (hudba spojující) je propojení různých druhů umění, ale i kulturních a duchovních tradic minulosti a současnosti. Koncerty festivalu jsou především místem setkávání lidí, pro které jsou kulturní a duchovní

zážitky základní životní potřebou,“ řekl k festivalům jejich hlavní organizátor a spoluautor koncepce dr. Roman Michálek.

Na hlavních festivalových koncertech se obvykle setkává větší počet účinkujících – koncerty bývají sestaveny z kratších bloků vystoupení několika sborů, které jsou vybrány vždy tak, aby se vzájemně doplňovaly. Příkladem může být **Slavnostní koncert k výročí republiky**, který se konal 29. října v pražském kostele sv. Ludmily v Praze. Vystoupil na něm komorní sbor *Laetitia* s programem složeným z kratších českých skladeb všech stylových období. Dětský sbor *Zvoneček* program doplnil Kopřivovým *Salve Regina* a zejména Faurého *Messe basse*. Slavnostní vyznění koncertu pak zajistil ve svém závěrečném vystoupení padesátičlenný *Směšený sbor pedagogické fakulty v Praze*, který za řízení Jany Veverkové a za doprovodu varhaníka Josefa Kšici přednesl Dvořákovo monumentální *Te Deum*.

Zajímavou dramaturgickou stavbu měl i **Adventní koncert**, pořádaný tamtéž na počátku prosince. Program zahájil sbor *Pražští pěvci* vynikajícím

LISTOPAD

1/11 – Výpravny program s názvem Masopust uspořádal Rychnovský dětský sbor *Carmina* (K. Štrégl) ve Společenském centru v Rychnově n/Kn.

3/11 – V sále ostravské konzervatoře se konal slavnostní koncert k 30. výročí založení *Pěveckého sdružení Ostrava* (J. Kubenka). – K 250. výročí narození W. A. Mozarta zaznělo v kostele sv. Václava v Dobrušce jeho Requiem v podání *Polyfonního sdružení*, smíšeného sboru z Nového Města nad Metují.

4/11 – „Tak trochu alikvotní koncert“ se konal v pražském Komunitním centru sv. Prokopa, kde vystoupily *Alikvotní sbor Spektrum* a *Divčí sbor hudební školy v Bautzen*. – *Amici Cantionis Antiquae* (L. Kalina) se zúčastnil XII. Sborového festivalu v polském Knurowě.

5/11 – Koncert libereckých sborů věnovaný památce Petra Pálky hostilo liberecké Divadlo F. X. Šaldy. – Kypoto rekviem uvedl v kutnohorském kostele sv. Jakuba *Učitelů smíšený pěvecký sbor Tyl*.

7/11 – *Foerstrovo komorní pěvecké sdružení* zpívalo v Husově sboru v Praze.

9/11 – Na benefičním koncertu Tichounce při svíčkách v Poličce vystoupil chrámový pěvecký sbor *Vox angelorum* ze Svitav.

11/11 – V rámci festivalu Klimkovický podzim se uskutečnil koncert sborové hudby. – Jubilejní koncert ke 160. výročí uspořádal *Učitelů smíšený pěvecký sbor Tyl* Kutná Hora.

12/11 – Ve Stěbořicích se konal koncert k 35. výročí založení *PS Stěbořice* a k 70. narozeninám sbormistra Karla Kostery.

14/11 – Koncert *Pěveckého sboru Masarykovy univerzity* spojený se křtem CD se konal v aule Fakulty sociálních studií MU.

17/11 – V ostravském kulturním domě se konal koncert ke 40. výročí založení *Vysokoškolského pěveckého sboru OU* a k 75. narozeninám jeho zakladatele a sbormistra Lumíra Pivovarského.

18/11 – *Milevský ženský sbor* oslavil 30 let trvání koncertem v domě kultury.

19/11 – 12. podvečer hudby z díla O. A. Tichého se konal v sále B. Martinů v Praze. – Koncert na památku prof. Františky Krysové uvedly *Kühnův dětský sbor*, *Canti di Praga* a hosté.

20/11 – Český chlapecký sbor *Boni pueri* byl na čtyřtydenním uměleckém zájezdu po Kanadě.

24/11 – Ve Frýdlantu zpíval *Pěvecký sbor dětí a mládeže Hlásek* spolu s *DPS ZŠ Čkyně*.

25/11 – V Prostějově vystoupily mužské sbory *MPS Vitkovice*, *Orlice*, *Haná*, *Pěvecké sdružení severomoravských učitelů* a *Nešvera Olomouc* na XII. festivalu mužských sborů. – Podzimní koncert v kostele sv. Václava v Mostě uspořádalo *Pěvecké sdružení severočeských učitelů* spolu s *Ročovským smíšeným sborem*. – Koncert k 10. výročí založení sboru *KOZTLiveCZ* se konal v tachov-

28. a 29. listopadu • Wits Choir v Olomouci

Ve dnech 28. a 29. listopadu se v Olomouci představil velmi atraktivní zahraniční host – univerzitní sbor *Wits Choir* z jihoafrického Johannesburgu v rámci svého prvního evropského turné. Zájemci měli možnost slyšet *Wits Choir* na společném koncertě s „domácím“ smíšeným komorním sborem *Ateneo Univerzity Palackého Olomouc*. Posluchačům se nabídla celá řada odlišných aspektů – tónbr, hlasová kultura, pěvecká technika, pohybové ztvárnění... Obecenstvo, které zcela zaplnilo všechny prostory Kaple Božího těla, nešetřilo ovacemi a spontánně reagovalo na kreativní pěveckotaneční provedení afrických lidových písní a afroamerických spirituálů, z nichž sbor sestavil program pro své koncertní vystoupení. Většina skladeb není zachycena notovým zápisem, takže vždy jde o skutečně tvůrčí provedení. Dokonalé zvládnutí tohoto repertoáru sbor pod vedením paní Dalene Hoogenhout prokázal také následující den, kdy pro zájemce z řad posluchačů *Univerzity Palackého* i široké veřejnosti uspořádal workshop afrických lidových písní. Afričané velmi ochotně učili zájemce typickým tanečním kreacím, jež tvoří neoddelitelnou součást při zpěvu zejména tradicionálů Zulu. Na závěr si všichni zazpívali a zatančili všechny skladby, které se naučili. Garantem návštěvy *Wits Choir* v Olomouci byl komorní sbor *Ateneo UP Olomouc*, jehož členové se hostům věnovali po celou dobu jejich pobytu na naší univerzitě. Navázané sborové kontakty jistě přinesou další výsledky společné spolupráce i v budoucnosti.

PAVEL REŽNÝ

1. ledna • Olomoucké novoroční koledování

Představu idylické sněhobílé vánoční krajiny, jak ji známe z *Ladových obrázků* či veršů Jaroslava Vrchlického, nedokázala letos, na rozdíl od loňské zimy, vykouzlit ani nejbujnější fantazie či romanticky laděné snění. Nicméně atmosféra adventního a vánočního období, byť blátivého, se v jistém smyslu přece jen zachovala. Po křečovitě, masově honbě za materiálními statky nastalo uklidnění a dostavilo se zvláštní tajemno – kouzlo Vánoc. Jemu podlehe každý, ovlivní srdce lidí všech věkových kategorií, lidskou duši naplní laskavostí, vstřícností, radostnými předsevzetími i pohádkově snivou romantikou. V takové atmosféře se pak najde prostor pro časově laděnou hudbu, která pomáhá rozsvěcovat plamínky naděje, očekávání a radosti. A právě taková muzika se rozezněla v podvečer Nového roku v Husově sboru – chrámu Církve československé husitské v Olomouci. Vánoční hudbu uvedl *Komorní pěvecký spolek Dvořák* a *Svatocecilský symfonický orchestr* za řízení mladého, avšak již zdatného dirigenta Jana Gottwalda.

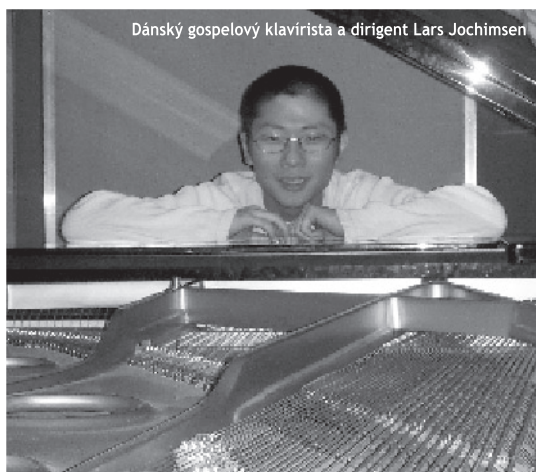
V první části koncertu zazněly melodie charakteristické pro vánoční dobu. Předveden byl cyklus třinácti nejznámějších koled *Hej, hej, koleda* (1992) Antonína Tučapského (* 1928) – proslulého skladatele a bývalého sbormistra PSMU, od r. 1975 žijícího v Anglii. Koledy autor upravil pro smíšený sbor, některé a cappella, jiné s doprovodem varhan či klavíru. Instrumentaci pro doprovodný orchestr (flétna, 2 klarinety, fagot, trubka, 2 lesní rohy, smyčcová skupina, zvony, triangl, tympány a varhany) provedl sbormistr spolku *Dvořák* – Jan Gottwald a lze říci, že velmi zdařile. Melodika i sborová harmonizace zůstaly zachovány, sbor byl vždy dominantní nad citlivě vedeným orchestrem. Drobné prohršky orchestru, který zpočátku působil poněkud rozpačitě, nejspíše a ve skupině houslí nejednotně, vděční posluchači

Chystá se Gospel Workshop '07

Pokud jste měli někdy možnost zažít a sdílet tvůrčí atmosféru mezi dobrými zpěváky nalaďenými takřka na stejnou či podobnou (hudební) vlnovou délku, jistě mi dáte za pravdu, že je to jedinečný zážitek. A tentokrát máte možnost se nejen naučit spoustu krásných nových písní, ale také si osvojit nové způsoby zpěvu pod profesionálním vedením osobností mezinárodního formátu. A kde? Na novém, již šestém Gospel Workshopu, který se uskuteční ve dnech 27.-29. dubna.

Navíc tentokrát pro nás organizátoři připravili skutečnou lahůdku: vpravdě hvězdné obsazení lektorských pozic. Všichni tři jsou totiž mezinárodně uznávanými odborníky na gospelovou hudbu (řekněme evropská elita), mají obrovské zkušenosti v práci s gospelovými sbory i se zájemci ze stran laické veřejnosti (na gospelových workshopech). Jsem tedy přesvědčená o tom, že si přijdou na své tentokrát jak zpěváci, kteří se zpěvem gospelů nemají příliš zkušeností, tak i tzv. ostřílení gospeloví zpěváci či sboristé.

A kdože jsou tedy ti slibovaní lektori? Předně je to **Colin Vassell** (Velká Británie) z Londýna, který je považován za evropské gospelové centrum. Tady řadu let dirigoval jeden z nejlepších britských černošských sborů Wood Green Gospel Choir a podnikl s ním několik koncertních turné po celé Evropě, přičemž

zpívali i v Čechách. Collin je fenomenální zpěvák a vynikající dirigent.

Lars Jochimsen (Dánsko) – ne, není to mýlka, jedná se skutečně o bratra Hanse Christiana Jochimsena, který v Praze vedl gospelový workshop před třemi lety. Lars sám je obecně považován za nejlepšího gospelového pianistu v Evropě (např. jako jediný Evropan byl přizván coby korepetitor na Gospel Music Workshop of America). Kromě toho sám vede dva gospelové sbory a pořádá gospelové workshopy po celém Dánsku.

Ti, kdo se zúčastnili minulého workshopu nebo alespoň závěrečného koncertu, nezůstanou na pochybách, uslyší-li jméno **Berit Kullberg Söderholm** (Švédsko). Tato vynikající zpěvačka, učitelka zpěvu a jeho didaktiky na Královské hudební akademii ve Stockholmu, přijede letos opět. Není jí tedy cizí metodika výuky jazzového a gospelového zpěvu, improvizace a samozřejmě řízení gospelového sboru.

Je tedy rozhodně se na co těšit, neboť právě letošní ročník Gospel Workshopu nabízí patrně nejvíce a v nejvyšší kvalitě za celou dobu své existence. Více informací najdete na webové stránce www.gospeltrain.cz.

TEREZIE VÝBORNÁ

